

maa man altsaa søge den yderligere defineret ved Lov? Hvad var der førend Folketirken? Der var en Statskirke. Da vi kom til en fri Forsatning, saa var det vor sælles Overbeviisning, at Frihed i Forsatningen kunde ikke forstandigviis bestaae med religiøs Evang., og vi bleve strax enige om, at Forsatningens Frihed maatte fremkalde Frihed i Troessager. Men derved kom man igjen snart til den Erkjendelse, at virkelig Frihed i Troessager og Statskirke ere to Begreber, som udelukke hinanden. Man kan prøve paa at have dem staaende sammen, men i Virkeligheden staae de aldeles imod hinanden. Man kom altsaa bort fra en Statskirke, men man havde ikke lyst til at lade den falde strax og lade den blive reent udenfor Grundloven, hvor Kirken, naar den ikke er Statskirke, i Virkeligheden Intet har at bestille. Man valgte derfor en anden Form, idet man vel bragte Kirken ind i Grundloven som Statskirke, men kaldte den Folkekirke. Men for at dette Begreb skulde have en passende Elasticitet og kunne bøie sig efter Forholdene, hvorledes lod da det oprindelige Forslag? Paragraphen indeholdt fra Begyndelsen af i sig selv en Definition af Folketirken, som jeg skal tillade mig at oplæse. Det hed: „§ 2. Den evangelisk-lutheriske Kirke er som den, hvori den overveiende Deel af Folket befinder sig, at ansee som den danske Folkekirke, og nyder som saadan Understøttelse af Staten“. Her er altsaa sagt, at saalænge det Forhold er tilstede, at den overveiende Deel af Folket befinder sig i den, saalænge er den evangelisk-lutheriske Kirke den danske Folkekirke, og saalænge nyder den Understøttelse af Staten, det vil sige, saalænge som Lovgivningsmagten erkjender, at Lærerne i Folketirken have vidst at holde det religiøse Liv tilstede saaledes, at det Factum bestaaer, som dengang bestod, at den langt overveiende Deel af Folket er Medlemmer af denne Kirke, saalænge nyder den Understøttelse af Staten og hedder Folkekirke; men dersom det skulde skee, at en ganske anden Kirke traadte i dens Sted med en Opfattelse af den augsburgske Confession, som gjorde, at denne dog ikke aldeles kunde forkastes, saa blev den Kirke Folketirken; thi saa var det overveiende

Antal i den, og saa var det den, der skulde have Understøttelse af Staten. Saaledes er Paragraphen bleven til i den grundlovgivende Rigsforsamling, og jeg veed godt, hvorfor den er bleven saaledes til. I den grundlovgivende Forsamling skete strax et Skridt fremad, som ikke var ubetydeligt, naar vi sammenligne § 2 med § 80, thi det er de to Paragrapher, som egentlig maae sammenlignes, eller, om man vil, kan man sammenligne det herværende Forslag med § 2 i Forsatningen og tage § 80 til Hjælp. Det hedder i § 2: „Den evangelisk-lutheriske Kirke“ — altsaa uden nogen Definition — „er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten.“ Nu kom man til § 80, som man ogsaa foreslog affattet paa en anden Maade, og derfor blev § 2, som den nu er. § 2 behøvede nemlig kun at redigeres saaledes, som den nu er, for at § 80 kunde faae den Stikfælselse, som blev foreslaaet, men som den imidlertid ikke beholdt, saaledes nemlig: „Folketirkens Forsatning ordnes ved Lov, efterat Betænkning er afgiven af et af Kongen anordnet Kirkeraad.“ Man følte meget godt, at liges overfor § 2, som den i Grundlovsforslaget var affattet, vilde denne Paragraph ikke have svaret til Hensigten, og saa forandrede man Grundlovens § 2. Men den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Kred (S. A. Hansen) og jeg havde en Anelse om den Betydning, som engang i sin Tid kunde lægges heri, og om den Virkning, som et Kirkeraad kunde faae, naar det saaledes strax kunde blive til, og vi foresloge derfor, at de Ord skulde udgaae: „efterat Betænkning er afgiven af et af Kongen anordnet Kirkeraad.“ Vi fik Fleertallet af Forsamlingen for os, og saaledes blev § 80 affattet, som den nu er, som en Stump og et høist usfuldstændigt Begreb, et Begreb, der ganske sikkert kan komme til Udvikling og bør forsøges udviklet, men som ikke præjudicerer det Allermindste, og man sagde da, da dette blev omtalt, at vi havde kun været imod en Synodal Forsatning. Jo, vi have været, eller idetmindste jeg for mit Vedkommende har været imod enhver Haandskræfning til nogen som helst Ordning af et kirkeligt Liv i den tidligere Statskirke, nu Folkekirke, saalænge som den satte Foden paa Noget, som den ærede sidste